

LBRIS

We know
books

Salutări din
România
with Love

Fotografii: Florin Andreescu
Text: Dana Ciolcă

Salutări din România

Situată la granița estică a Uniunii Europene, a cărei membră a devenit în 2007, România reunește astăzi vechile provincii Țara Românească, Moldova și Transilvania, zone cu o evoluție istorică mai mult sau mai puțin comună, dar locuite în cea mai mare parte de români, singurii urmași ai romanilor (în afară de micul grup al romanșilor) care le-au păstrat numele. Aflate de-a lungul timpului la granița marilor imperii – Roman, Otoman, Habsburgic și Rus –, provinciile românești au avut parte de o mulțime de influențe etnice și modele culturale pe care le-au asimilat diferit, uneori cu fervoare, alteori cu reținere, construindu-și treptat fizionomii complexe, cu multiple nuanțe.

Această sinteză rezultată dintr-o bogată experiență a diversității și enormul patrimoniu natural de care dispune sunt principalele atuuri care fac din România o țară care trebuie vizitată.

Cu siguranță, punctul de pornire într-o vizită în România va fi un oraș, mai mare sau mai mic, dinamic și zgomotos sau dimpotrivă, încrămenit, cu aer istoric, boem sau provincial. Ignorate de majoritatea turiștilor, orașele contribuie totuși la cunoașterea și înțelegerea acestei țări, iar unele dintre ele merită un statut mai bun decât cel de puncte de tranzit.

Bucureștiul este o aglomerare urbană în continuă schimbare. Haotică, agitată și derutantă, capitala României adună laolaltă zestrea fragmentară a unui târg balcanic prosper, proiectele urbanistice ale unor arhitecți ante- și interbelici care visau să facă aici „Micul Paris”, „înfăptuirile” viziunii sumbre a lui Ceaușescu despre Bucureștiul comunist, dar și semnele unei economii capitaliste cu puternică amprentă locală.

Cu sau fără voia românilor, actualul Palat al Parlamentului, megalomanele edificiu făcut de Ceaușescu în anii '80, a devenit principalul obiectiv turistic al Bucureștiului, punând în umbră celelalte atracții arhitectonice și culturale ale sale: Muzeul Satului, palatele neoclasiche de secol XIX, bijuteriile stilului brâncovenesc etc. Câți dintre cei care vizitează Bucureștiul au răbdare și timp să intre în toate bisericile vechi și să descopere pe străzile din spatele Complexului Colțea casele în stil eclectic, cu prăvălii la parter, care reprezintă colțuri autentice din Bucureștiul perioadei Belle Époque. Câți se plimbă pe străzile din preajma fostei reședințe regale (Palatul Cotroceni) și în zona Parcurilor Herăstrău, Ioanid și Grădina Icoanei, ca să vadă frumoasele vile în stil neoromânesc, cu elemente structurale și decorative specifice arhitecturii vernaculare românești, otoman-balcanice, bizantine și chiar Renașterii italiene târzii. Este drept însă că uneori, în afară de răbdare și timp, vizitatorii Bucureștiului mai au nevoie și de imaginație ca să își poată închipui cum arătau în epoca lor de aur aceste clădiri.

Pasajul bucureștean Macca-Villacrosse,
construit în 1891 de Felix Xenopol

*The Macca-Villacrosse Passage in Bucharest,
built in 1891 by Felix Xenopol*

Situat la aproximativ 180 de kilometri de București, la capătul unui lanț de stațiuni montane foarte cunoscute, Brașovul are un potențial turistic cel puțin la fel de mare ca cel al capitalei. Fortificațiile, bine conservate, și centrul medieval, încheiat în jurul Bisericii Negre (XIV-XV) și Pieței Sfatului, amintesc timpurile în care aici se afla centrul meșteșugăresc și comercial al sașilor (saxoni) din Transilvania.

Brașovul nu este însă singurul oraș cu arhitectură săsească din arcul carpatic. Coloniștii stabiliți aici începând cu secolul al XII-lea au întemeiat încă șase burguri, printre care Sighișoara, una dintre puținele cetăți medievale din lume încă locuite, și Sibiu, și astăzi superb, cu zidurile și turnurile sale, străzile înguste și abrupte, bisericile gotice și baroce și casele istorice cu acoperișuri din solzi de țiglă străpunse de lucarne lenticulare. Cluj-Napoca, întemeiat de sași pe locul unei așezări romane, nu se poate mândri cu o moștenire arhitectonică medievală la fel de consistentă ca celelalte burguri săsești, dar este activ și avid de cultură, înscriindu-se în topul centrelor universitare românești. Capitala de suflet a Transilvaniei rivalizează la capitolul viață studențească cu Iașiul. Capitala Moldovei timp de aproape trei sute de ani, Iașiul are o istorie și o vocație culturală extraordinară. Multe dintre edificiile vechi din centrul său au scăpat de bombardamentele din cel de-al Doilea Război Mondial, dar nu și de ambițiile comuniștilor de a schimba substanțial țesătura orașului. Au supraviețuit însă superbul Palat al Culturii în stil neogotic-flamboaant, proiectat de arhitectul I. D. Berindei, și câteva edificii religioase din secolul al XVII-lea, precum Mănăstirea Sf. Trei Ierarhi și Mănăstirea Golia.

Dacă puține străzi din Iași mai amintesc de melanjul etnic ce caracteriza arhitectural și cultural orașele din Moldova secolelor trecute, în Galați și mai ales în Brăila acestea sunt în număr mai mare, ascunse printre păduri de blocuri comuniste. Este nevoie însă de bani și de interes ca să redobândească aspectul de altădată.

Mult mai modern și mai cosmopolit decât cele două porturi dunărene este Constanța, primul oraș atestat pe teritoriul României (secolul VI î.Hr.), care a profitat de poziția sa centrală pe țărmul Mării Negre și a devenit cel mai important port al țării și polul turismului estival.

În timp ce orașele din Transilvania, Moldova și Dobrogea oferă tabloul unei sinteze etnice, cele mai importante orașe din Muntenia și Oltenia – Târgoviște, Craiova și Târgu Jiu – au fost dintotdeauna locuite aproape exclusiv de români. Planurile de sistematizare din anii 1970 s-au dovedit un dezastru pentru specificul lor istoric, cartiere întregi au fost demolate în

numele progresului și ca să se șteargă amintirea epocii „perfide” a burgheziei, dar ici-colo au supraviețuit străzi cu locuințe negustorești și hanuri care atestă istoria lor de târguri situate la intersecția principalelor drumuri comerciale care legau Orientul de Occident.

Începutul sau punctul final al aventurii urbane românești este Timișoara, occidental nu numai prin așezare, ci și prin mentalitatea locuitorilor săi care au fost capabili să depășească diferențele etnice și religioase și au luptat ca în 1989 acest oraș să fie primul din România liber de comunism. Arhitectura barocă, Secession și modernistă, eclectismul cultural și spiritul său viu demonstrează că România urbană poate fi mai mult decât cartiere cenușii și piețe urâte de contemporani indiferenți sau cu spiritul estetic tocit de mercantilism.

Dacă prima imagine a României este oferită de orașe, cea mai autentică și mai originală este dată de sate. Situate la granița marilor imperii și civilizații, provinciile românești au avut parte și de un anumit grad de izolare care le-a permis să-și mențină o perioadă lungă de timp structurile sociale tradiționale și o mentalitate fidelă valorilor autohtone străvechi. În ciuda industrializării și urbanizării țării, habitatul rural, anumite obiceiuri și meșteșuguri arhaice, precum și modul de viață patriarhal s-au păstrat în multe sate românești.

Una dintre cele mai dense și mai autentice zone rurale este Oltenia, ținutul cel mai românesc dintre toate. Prin satele de aici încă se mai respectă riturile legate de punerea pietrei de temelie și se luptă să supraviețuiască vechi sărbători cu caracter agrar și pastoral, cândva cu o puternică încărcătură magico-mistică. Aici se perpetuează de sute de ani meșteșuguri tradiționale precum ceramica și olăritul (Glagova, Vlădești, Ștefănești, Slătioara și Horezu), țesutul covoarelor (Osica), dulgheria, cioplitul și sculptatul lemnului (Vaideeni, Polovragi). Îndemânarea oltenilor în modelarea lemnului este pusă în evidență de prispele, foișoarele, ancadramentele ferestrelor, porțile și ușile caselor lor și de micuțele biserici din lemn din secolele XVIII-XIX, care, alături de cele cu pictură exterioară și în stil brâncovenesc, alcătuiesc un ansamblu extrem de valoros de arhitectură ecleziastică.

Sighișoara, cetatea medievală întemeiată de coloniștii sași în 1191, păstrează străduțe pietruite și înguste și ganguri boltite.

Sighișoara, a mediaeval citadel founded by Saxon colonists in 1191, preserves narrow, cobbled streets and vaulted passageways.

LBRIIS

We know
books

LBRIS

We know
books

Dincolo de Carpați, ascunse în văile râurilor care izvorăsc din Munții Cindrel, sunt satele din regiunea etnografică Mărginimea Sibiului, vechi așezări reprezentative pentru civilizația pastorală românească. Deși arhitectura tradițională tinde să dispară, construcțiile moderne înlocuindu-le pe cele vechi, mărginenii se ocupă și azi cu păstoritul și prepararea brânzei, după rânduielile din bătrâni, și sunt încă atașați de obiceiurile lor și de portul popular alb-negru pe care îl îmbracă cu mândrie în zilele de sărbătoare.

Și mocanii din Țara Moților au rămas fideli tradițiilor și ocupațiilor lor. Satele acestora cu case vechi din bârne, cocoțate pe postamente din piatră și cu acoperișul țuguat din șindrilă, sunt risipite în preajma bisericilor de lemn, la fel de frumoase în simplitatea lor ca cele din Maramureș. În aceste locuri în care meșteșugul dulgheriei s-a transmis din tată în fiu, lemnul prinde numeroase forme, de la șindrilă și vase la fluier și tulinicele care astăzi mai sunt folosite doar pentru a chema în zori moșii la Târgul de Fete de pe Muntele Găina.

Între dealurile și văile împădurite ale zonei de sud-est a Transilvaniei, cultura săsească a supraviețuit aproape neschimbată timp de opt secole până acum trei-patru decenii când majoritatea sașilor au plecat în Germania lăsându-și pustii casele lor mari, aliniate perfect de-a lungul străzilor care gravitează în jurul bisericilor întărite cu ziduri de apărare și turnuri. Din cele 300 de biserici fortificate care existau altădată în Transilvania astăzi mai sunt doar 150. Șapte dintre acestea (Biertan, Câlnic, Dârjiu, Prejmer, Saschiz, Valea Viilor și Viscari) au fost incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO, dar de restul nu mai știe prea multă lume și dispar una câte una odată cu ultimii sași, uitați pe nedrept de cei cărora le-au dat un model extraordinar de viață și civilizație.

Relativa izolare în curbura nordică a Carpaților a făcut ca satele de pe văile Marei, Cosăului, Izei și Vișeuului să capete o individualitate puternică pe care și-au conservat-o într-un mod surprinzător până astăzi. Viața în Maramureșul istoric mai ține cont de calendarul agrar și pastoral marcat de sărbători creștine și precreștine, datinile străvechi sunt respectate cu sfințenie și nu au fost uitate cântecele, dansurile, portul popular și mai ales meșteșugul cioplirii lemnului, pe care maramureșenii îl iau în serios indiferent dacă fac modeste obiecte casnice, porți monumentale sculptate migălos, case tradiționale din bârne sau biserici cu turla înalte și zvelte. Bisericile de lemn din Budești Josani, Desești, Bârsana, Poienile Izei, Ieud Deal, Șurdești, Plopiș și Rogoz se numără printre cele mai interesante monumente de arhitectură religioasă din lume, alături de cele din Bucovina (Arbore, Humor, Moldovița, Pătrăuți, Probota, Sfântul Gheorghe din Suceava și Voroneț), toate monumente UNESCO.

Meșteri în cioplirea lemnului au fost dintotdeauna și bucovinenii, după cum dovedesc casele lor cu pridvor deschis și bisericile din județul Suceava, făcute din bârne de brad sau stejar încheiate în coadă de rândunică. Deși satele din Bucovina sunt mai puțin conservatoare, în câteva se mai păstrează meșteșugul cioplirii lemnului, ca și cel al încondeierii ouălor de Paște (Ciocănești) și al modelării ceramicii negre (Mărginea), ceea ce dovedește că nu numai izolarea le-a asigurat supraviețuirea, ci și credința oamenilor că nu sunt forme de primitivism, ci de artă pură.

În ultimele decenii febra modernizării a pătruns însă în multe sate aducând, din păcate, pe lângă facilități specifice vieții citadine și bulversarea sistemului de valori. Probabil, peste câteva generații, unele sate vor dispărea, altele vor căpăta un aspect tot mai pronunțat de așezări suburbane, și „la țară” va mai însemna doar satele turistice, cu o rusticitate întreținută artificial.

De sărbători, copiii bucovineni îmbracă cu bucurie portul popular.

The children of Bukowina are glad to dress up in folk costume.

La fel de valoroasă și de sensibilă la efectele modernizării ca România rurală este și România sălbatică, patrimoniul natural al acestei țări al cărei relief este dispus în amfiteatru concentric de la munte la mare.

Aproximativ 5% din suprafața țării are statut de arie naturală protejată și 2,43% din aceasta o reprezintă Rezervația Biosferei Delta Dunării. De mai bine de 16.000 de ani, al doilea fluviu ca mărime din Europa, Dunărea, formează la vărsare o deltă, un păienjenis de brațe, canale, lacuri, ghioluri, grinduri, întinderi nesfârșite de stufăriș și păduri subtropicale (Letea și Caraorman) cu arbori seculari năpădiți de liane, cu dune de nisip și cai sălbatici. Toate acestea alcătuiesc un extraordinar muzeu al biodiversității care a fost înscris în lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Datorită varietății geologice și biologice, sub protecția UNESCO MAB (Man and the Biosphere) au intrat și Parcul Național Munții Rodnei, dominat de spinarea de piatră care șerpuiește între vârfurile Pietrosu și Ineu, și Retezatul, muntele unde natura a adunat laolaltă câte puțin din frumusețea celor mai neîmblânzite colțuri din Carpați. Primul parc național al României, Retezatul are un relief tipic glaciatic, cu văi, lacuri, depozite și circuri glaciare, dar și chei, peșteri și avene care constituie habitate pentru 1.190 de specii de plante, dintre care 90 endemice, 185 de specii de păsări și 55 de specii de mamifere.

Dacă vreți să descoperiți România sălbatică nu ar trebui să vă opriți aici. Bucurați-vă de frumusețea Pietrei Craiului, un uriaș ferăstrău de calcar, și parcurgeți Drumul lui Deubel (La Lanțuri), cel mai dificil traseu montan marcat din țară. Munții acoperă aproximativ o treime din suprafața României și creează cele mai diverse și mai sălbătice peisaje ale ei: creste spectaculoase (Ceahlău, Făgăraș, Bucegi), văiugi și chei săpate între pereți verticali de calcar (Cheile Sohodolului, Cheile Nerei, Valea Cernei), alunecări de apă peste praguri lustruite de stâncă și peșteri de lungimi impresionante (Peștera Vântului, 50 km), formate în sare (Peștera Șase Iezi), care ascund ghețari (Scărișoara), picturi rupestre (Coliboaia, Gaura Chindiei II), muzee de mineralogie (Peștera din Valea Rea, Peștera Urșilor) sau ecosisteme unice în lume, cum este cel din Peștera Movile (lângă Mangalia), a cărui viață se bazează pe chemosinteză. Și după ce pofta de sălbăticie vi s-a deschis porți în căutarea pădurilor virgine. Deși în multe locuri s-au făcut exploatare forestiere abuzive, România încă mai are cele mai întinse și mai bine conservate păduri virgine din Europa temperată, care, datorită stabilității îndelungate, adăpostesc numeroase specii de plante și animale rare. Cele mai multe se găsesc pe versanții munților, dar și în Subcarpați, în câmpie și chiar în Deltă. Merită să vă plimbați prin pădurile virgine de fag de la obârșia Nerei sau prin cele care cresc pe ruinele cetății dacice de la Grădiștea Muscelului, printre gorunii de la Runcu-Groși, prin codrii seculari de la Slătioara și Giumalău, șleaurile de la Comana sau să vă pierdeți prin mica junglă din Delta Dunării, Pădurea Letea. Și dacă tot ajungeți în Dobrogea, faceți traseul Culmea Pricopanului din Parcul Național Munții Măcinului, ca să vedeți peisajul de stepă al podișului dobrogean, și apoi mergeți să contemplați marea pe plaja încă pustie de la Vadu. Și după ce ați văzut toate acestea și veți încerca să definiți România veți înțelege, probabil, că orice definiție a ei este schematică, aproximativă, incompletă și, evident, subiectivă pentru că imaginea acestei țări este dinamică, se metamorfozează permanent în funcție de realități, de oameni și de locuri și nu poate fi înghesuită într-o definiție și nici cuprinsă într-o carte.

Atmosferă de toamnă...

Autumn atmosphere...

LIBRIS

We know
books

LIBRIS

We know
books

Romania

with Love

Situated at the easternmost edge of the European Union, of which it became a member in 2007, present-day Romania incorporates the old provinces of Wallachia, Moldavia and Transylvania, regions whose historical evolution has differed to a greater or lesser extent, but which are mainly inhabited by Romanians, the only descendents of the Romans (apart from the Romansh people) to have preserved the ethnonym. Having bordered over the centuries great empires – the Roman, Ottoman, Hapsburg and Russian – the Romanian provinces have been subject to a host of ethnic and cultural influences, which they have assimilated in different ways, sometimes with enthusiasm, sometimes with reserve, gradually constructing a complex, highly nuanced identity.

This synthesis of rich human diversity and enormous natural wealth is one of Romania's principal attractions, making it a must-see country.

The starting point for any visit to Romania will certainly be a city, be it large or small, dynamic and noisy or, contrariwise, frozen in time, with a bohemian or provincial atmosphere. Ignored by the majority of tourists, the cities nevertheless contribute to an understanding of Romania, and some of them ought to enjoy a better status than merely transit points for visitors.

Bucharest is a continuously changing urban conglomeration. Chaotic, bustling and even bewildering, the capital of Romania combines the fragmented heritage of an old, prosperous Balkan town, the planning projects of the pre-First World War and interwar architects who dreamed of turning it into a "Little Paris", the grim "achievements" of Ceaușescu's vision of a communist Bucharest, and the signs of a burgeoning market economy with a strongly local flavour.

Whether Romanians like it or not, what is now the Palace of Parliament, the megalomaniacal structure Ceaușescu ordered to be built in the 1980s, has become one of Bucharest's main tourist attractions, overshadowing other architectural and cultural places of interest, such as the Museum of the Village, the neo-classical palaces of the nineteenth century, the jewels of the Brâncoveanu style, etc. How many visitors to Bucharest have the time and patience to look inside every old church or to explore the streets behind the Colțea Complex, the eclectic houses with ground-floor shops, which are authentic corners of Belle Époque Bucharest? How many are prepared to stroll the streets around the Cotroceni Palace (a former royal residence) or around Herăstrău Park, Ioanid Park and the Icoanei Gardens, where they will see beautiful villas in the neo-Romanian style, which combine structural and decorative features specific to the Romanian vernacular; Ottoman-Balkan, Byzantine and even Italian late Renaissance architecture? It is true, however, that apart from time and patience visitors to Bucharest will also need imagination in order to appreciate what these buildings must have looked like in their heyday.

Dealuri vălurite în Sălciua, o așezare veche
de pe valea Arieșului

*The rolling hills around Sălciua, an ancient
settlement in the Arieș Valley*

Situated approximately 180 km from Bucharest, at the end of a chain of famous mountain resorts, Braşov has a tourist potential at least as great as that of the capital. Its very well preserved fortifications and mediaeval town centre, which developed around the Black Church (fourteenth-fifteenth century) and Sfatului Square, are reminders of the times when this was the manufacturing and trading centre of the Transylvanian Saxons.

But Braşov is not the only city within the arc of the Carpathians to have preserved its Saxon architecture. The colonists who began to settle in Transylvania in the twelfth century founded another six fortified cities, including Sighişoara, one of the few mediaeval fortresses in the world that is still inhabited, and Sibiu, which is still resplendent today, with its mediaeval walls and towers, steep, narrow streets, gothic and baroque churches, and historic buildings, whose roof tiles are pierced by lens-like skylights.

Cluj, founded by the Saxons on the site of a Roman settlement, does not boast a mediaeval architectural heritage as consistent as that of the other Saxon burghs, but it is a lively centre of culture and one of Romania's top university cities. The spiritual heart of Transylvania is rivalled as a capital of student life by the city of Jassy. The capital of Moldavia for almost three hundred years, Jassy has had an extraordinary cultural history and vocation. Many of the buildings in the city's historic centre escaped the bombing in the Second World War, only to fall victim to the communists' ambitions to transform the urban fabric. The superb Palace of Culture, designed by architect I.D. Berindei in a flamboyant neo-Gothic style, has survived, however, as have the most important religious edifices, such as the seventeenth-century Three Hierarchs Monastery and Golia Monastery.

Whereas in Jassy few streets still recall the ethnic mix that culturally and architecturally characterised the cities of Moldavia in centuries past, in Galaţi and, in particular, in Brăila these can be found in greater numbers, tucked away among the forests of communist-era blocks. But it would take money and commitment for them to be restored to their former glory.

Much more modern and cosmopolitan than the two Danube ports is Constanţa, the oldest historically attested city (sixth century B.C.) on the soil of what is now Romania. Thanks to

its central position on the Black Sea coast, Constanţa is the country's most important port and is a major centre for tourism in the summer season.

Whereas the cities of Transylvania, Moldavia and Dobruja present a tapestry of ethnic influences, the major cities of Wallachia – Târgovişte, Craiova and Târgu Jiu – have always been inhabited almost exclusively by Romanians. The systematisation of the 1970s proved to be disastrous for their architectural heritage: whole districts were demolished in the name of progress and in order to erase the memory of the "perfidious" bourgeois period, but here and there streets with old merchant houses and inns have survived to bear witness to the history of these towns lying at the crossroads of the main trade routes linking East and West.

The departure point or terminus of any Romanian adventure is Timişoara, a western city thanks not only to its geographical location but also the outlook of its inhabitants, who have managed to overcome their ethnic and religious differences and who made this city the first in Romania to be liberated from communism in 1989. Its baroque, Secession and modernist architecture, cultural eclecticism and lively spirit demonstrate that urban Romania can be much more than merely grey concrete blocks and towns disfigured by indifference and mercantilism.

Although the first image of Romania is the one presented by its cities, its authentic and original image is to be found in the villages. Situated at the margins of great empires and civilisations, the Romanian provinces were always subject to a certain degree of isolation which allowed them to maintain for a long time their traditional social structures and a mentality faithful to ancient native values. In spite of industrialisation and urbanisation, the rural habitat, certain archaic customs and crafts, and a way of life untouched by modernity have been preserved in many Romanian villages.

Pasajul Şelari leagă strada Blănari de
strada Lipscani, odinioară centrul vieţii
comerciale bucureştene.

Şelari Passage, linking Blănari Street to
Lipscani Street, formerly the commercial
heart of Bucharest

LBRIS

We know
books

LBRIS

We know
books

One of the most authentic rural regions is Oltenia, the most Romanian of all the provinces. In the villages here, ancient rituals are still respected, such as those connected to laying the foundation stone of a house, and the old agrarian and pastoral festivals, once charged with magical meanings, still survive. Traditional crafts such as pottery (practised in Glagova, Vlădești, Ștefănești, Slătioara and Horezu), carpet weaving (Osica), and carpentry and woodcarving (Vaideeni, Polovragi) have been handed down here for hundreds of years. The Oltenians' skill in woodcarving is on display in the traditional porches, belvederes, window frames, doors and gates of the region's houses and in its eighteenth and nineteenth century wooden churches, which, with their Brâncoveanu-style exterior murals, are priceless monuments of ecclesiastical architecture. Beyond the Carpathians, hidden in the valleys of the rivers that rise in the Cindrel Mountains can be found the villages of the Mărginimea Sibiului ethnic region, ancient settlements that are representative of Romanian pastoral culture. Although the traditional architecture is beginning to disappear, with old buildings being replaced by modern structures, the inhabitants of these parts still make their living from sheep rearing and cheese making, according to age-old methods, and they are still attached to their ancestral customs and white and black folk costume, which they wear with pride on high days and holy days.

The shepherds of Moți Country have also remained loyal to their customs and traditional occupations. Their villages, consisting of old log houses, perched on stone foundations and with tapering shingle roofs, are scattered around the central point of wooden churches, which are just as beautiful in their simplicity as those in Maramureș. In this region, the craft of woodworking is passed on from father to son. Here, wood acquires numerous forms, from shingles and vessels to flutes and alpenhorns, which even today are used to call the Moți at dawn to the Maids' Market on Mount Găina.

Among the wooded hills and valleys of south-eastern Transylvania, Saxon culture survived almost unchanged for eight centuries, that is, until three or four decades ago, when the

majority of the Saxons emigrated to Germany, abandoning their large houses, perfectly aligned along streets that surround a fortified church. Of the three hundred fortified churches that once existed in Transylvania only one hundred and fifty remain today. Seven of them (Biertan, Călnic, Dârjiu, Prejmer, Saschiz, Valea Viilor and Viscri) are listed as UNESCO world heritage sites, but many are unknown except to very few people and are disappearing one by one as the last Saxons emigrate. These unjustly forgotten churches are the last vestiges of an extraordinary culture and way of life.

The relative isolation within the northern bend of the Carpathians caused the villages of the Mara, Cosău, Iza and Vișeu valleys to develop their own strong individuality, which is surprisingly well preserved even today. Life in historic Maramureș still takes account of the agrarian and pastoral calendar, and is marked by Christian and pre-Christian holidays. Ancient customs are piously respected here, and folk dances, songs, costume and, above all woodcarving have not been forgotten. The inhabitants of Maramureș take woodcarving very seriously, regardless of whether they be making everyday household objects or their meticulously carved monumental gates, traditional houses or slender-spined churches. The wooden churches at Budești, Josani, Desești, Bârsana, Poienile Izei, Ieud Deal, Șurdești, Plopiș and Rogoz are among the most interesting monuments of ecclesiastical architecture in the world, along with the painted monasteries of Bukowina (Arbore, Humor, Moldovița, Pătrăuți, Probota, and Voroneț, and the Church of St George in Suceava), all of which are UNESCO monuments. The inhabitants of Bukowina have always been master woodworkers, as is proven by their open-porch houses and the churches of Suceava County, made of fir or oak beams fitted together using dove-tail joints. Although the villages of Bukowina are less conservative than elsewhere, in a number of them the craft of woodcarving has been preserved, as has traditional Easter egg painting (in Ciocănești) and black ceramics (in Marginea), proving that it is not only isolation that has ensured their survival, but also the locals' belief that these are not primitive forms but genuine art in its own right.